

هیت معارف جنگ
شهید شهید علی عبادشورازی

پدافند هوایی

جلد یکم

سیر توسعه و تحول

نویسنده: سرتیپ پدافند هوایی براتعلی غلامی

پیشگفتار

با پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل حکومت الهی متکی به قوانین حیات‌بخش اسلام، تحت رهبری مردی از سلاله پاک بانوی دو عالم، دخت پیامبر اسلام، حضرت محمد مصطفی (ص)، امام خمینی کبیر و بیرون راندن حکومت دست‌نشانده ابرجنایتکار زمان، آمریکای زورگو و استثمارگر از سرزمین مقدس و کهن ایران، توطئه‌های شوم و شیطانی برای براندازی این حکومت الهی آغاز گردید. در ابتدا، جبهه استکبار با همکاری اعوان و انصار خود فروخته خود، راه ایجاد شکاف‌های داخلی را با دامن زدن به اختلاف‌های قومی، نژادی و مذهبی به منظور ایجاد جنگ‌های داخلی و تقسیم و پاره‌پاره نمودن این سرزمین مقدس در پیش گرفتند. زمانی که موفق به این امر نشدند، به ترور شخصیت‌های پاک و عالیرتبه و تأثیرگذار در روند رشد و تعالی روی آوردند و آنچه در توان داشتند، جهت نفوذ مجدد و به دست آوردن منافع و منابع از دست رفته خود به کار بستند؛ اما به لطف الهی و رهبری داهیانه رهبر کبیر انقلاب و بیداری امت اسلامی ایران به جایی نرسیدند.

پس از مایوس شدن از همه نرفتندهای بوسیده خود در شکست انقلاب، با فریب فردی جاه‌طلب و خودخواه به نام صدام حسین با این پیش‌فرض که در شرایط فعلی و اتفاقات و تحولات ایجادشده در اثر انقلاب، ایران توانایی مقابله با قوای نظامی هیچ کشوری را ندارد، او را ترغیب به حمله و تهاجم به ایران نمودند و با خدام به پشتیبانی همه‌جانبه و بی‌قید و شرط از این مهره خودفروخته، آخرین تلاش خود را برای شکست حکومت الهی و مردمی ایران به کار بستند.

در تاریخ ۱۳۵۹/۰۶/۳۱، ارتش بعثی عراق حمله وسیع خود را به استان‌های فرودگاه‌ها و پایگاه‌های مهم و مراکز استراتژیک و تهاجم زمینی و با هدف تصرف سه روز استان خوزستان و قطع شاه‌رگ اقتصادی ایران آغاز کرد. صدام حسین و حامیان کوردل او، بویژه آمریکای جنایتکار، غافل از عمق تأثیر انقلاب اسلامی و فرهنگ حیات‌بخش اسلام در تفکر و ایمان مردم تازه‌رسته از یوق ستم و استثمار بودند و با اندیشه‌ای خام و تصمیمی کوردلانه، انقلاب نوپای ایران را به چالش کشیدند، ولی ملت متحد و ازجان‌گذشته ایران اسلامی با ایثار و ازخودگذشتگی، هشت سال با مقاومتی جانانه در مقابل تمامی قدرت‌های جهان، که به یاری دشمن‌دو و جاه‌طلب کشور برخاسته بودند، ایستادند و اجازه ندادند وجبی از خاک میهن مقدس‌مان در دست دشمن باقی بماند.

در این راستا، پدافند هوایی در مدت هشت سال دفاع مقدس، با عملکردی بی‌بدیل و حضوری وصف‌ناشدنی، در زمین و دریا و هوا به دفاع از فضای کشور برخاست و در این مسیر، متحمل مرارت‌های بی‌شماری گردید و با سرنگونی صدها فروند هواپیمای دشمن، برگی زرین در تاریخ سراسر افتخار این مرز و بوم برای خود ثبت نمود. لذا تلاش کرده‌ایم خلاصه‌ای از رنج‌ها، مرارت‌ها، رشادت‌ها و دل‌آوری‌های فرزندان فهیم، صبور و دانشمند این مرز و بوم را در پدافند هوایی در طول هشت سال دفاع مقدس در مجموعه‌ای سه‌جلدی در معرض دید آیندگان قرار دهیم.

در این مجموعه، می‌توان چگونگی نقش و عملکرد پدافند هوایی در جنگ تحمیلی در ابعاد مختلف، از فرماندهی، کنترل مدیریت صحنه نبرد، اتخاذ تدابیر تاکتیکی مختلف در مقابله با توان روبه‌شد سمر در حالات مختلف (با تجهیز هر روز دشمن به سلاح‌های جدید و فرسایش تجهیزات جمهوری اسلامی به مرور زمان) و چگونگی مقابله با تهاجمات گسترده دشمن علیه مراکز فوق‌العاده حساس کشور و -نایات بعضی‌ها در هجوم به شهرهای مختلف و بی‌دفاع با روش‌های گوناگون (ارتفاع فوق‌العاده پارس خارج از دید راداری، ارتفاع فوق‌العاده بالا خارج از تیررس سلاح‌های ما و موشکباران‌های -شانه) را می‌توان به خوبی مشاهده کرد.

در این راستا، ضمن تبیین و شفاف‌سازی فعالیت پدافند هوایی در طول جنگ تحمیلی، دلایل و چگونگی تغییر دکترین دفاعی پدافند هوایی و چگونگی اتخاذ تاکتیک‌های خاص در مقابل دشمنی که به مدرن‌ترین سلاح‌های روز جهان مجهز شده بود، با روش‌های ابتکاری، فریب دشمن و جنگ‌های نامتقارن و در نتیجه، دستیابی به نایج که بهت و حیرت جهانیان را به همراه داشت و تحسین رهبر عزیزمان، به گونه‌ای که با عملیات پدافند هوایی در والفجر لقب «پدافند هوایی معجزه‌آسا» دادند، بیان شود.

امیدواریم این مجموعه سه‌جلدی، که خلاصه‌ای است از هشت سال تلاش و ایثارگری آمیخته با علم، درایت و شجاعت پرسنل فداکار این نیرو، بتواند گنجینه‌ای از تجربیات مکسوبه در طول هشت سال دفاع مقدس در بعد پدافند هوایی بوده و راهگشای آیندگان در امر فرماندهی، کنترل، مدیریت صحنه‌های نبرد و تصمیم‌گیری‌های منطقی و اتخاذ تدابیر مناسب در بحران‌های سخت منطقه نبرد و ایجاد روحیه سلحشوری در دل جوانان غیور و پرشور و فرهیخته این نیروی متکی به مکتب حسینی باشد.

لازم به ذکر است آنچه در این مجموعه مطالعه می‌شود، تجزیه و تحلیلی است کوتاه از روند و چگونگی هشت سال دفاع هوایی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در مقابل دشمن. در صورت تصمیم بر پژوهش و مطالعه دقیق اقدامات پدافند هوایی، بخصوص در پشتیبانی و پوشش هوایی از نیروهای سطحی، لازم است به اسناد و کتب جمع‌آوری شده در نیروی پدافند هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران مراجعه شود.

آنچه در سه جلد مجموعه «پدافند هوایی» خواهیم دید:

۱. سیر توسعه تکامل

۲. روستا دفاع مقدس

۳. گسترش‌های دفاع مقدس

۱.

در جلد اول، تلاش شده تا نگاه کوتاهی داشته باشیم به چگونگی تشکیل پدافند هوایی و تعقیب چگونگی رشد آن از سال ۱۳۱۲ و سیر مراحل و جابجایی‌های سازمان پدافند هوایی از نیروی زمینی به نیروی هوایی در در مرحله و همچنین، چگونگی اقدامات و تلاش‌های انگلستان و آمریکا در توسعه و تکامل پدافند هوایی در ۴۵ سال قبل از انقلاب شکوهمند اسلامی و اهداف آنها از اقدامات انجام‌شده و همچنین، چگونگی مواجهه شدن پرسنل انقلابی مسلمان پدافند هوایی با انقلاب اسلامی و عکس‌العمل‌های مختلف پرسنل پدافند هوایی در مواجهه با انقلاب و اثرات انقلاب اسلامی بر پدافند هوایی.

با هجوم ناجوانمردانه و دور از انتظار ارتش بعثی عراق در شهریورماه ۱۳۵۹، ساز و کار پدافند هوایی هوای پایه مدرن و پرهزینه ایجادشده توسط آمریکا، در معرض آزمایش سختی قرار می‌گیرد. چگونگی اثرات این هجوم و استمرار نبردهای هشت‌ساله همراه با توسعه و رشد نیروی هوایی عراق در هشت سال دوران دفاع مقدس را می‌توان در تغییرات بنیادین دکترین و سیاست کلی و تاکتیک‌های پدافند هوایی مشاهده کرد؛ به گونه‌ای که باعث گردید در انتها [و عملاً] مسئولین و دست‌اندرکاران نظامی کشور از دکترین پدافند هوایی هوای پایه محض طراحی شده قبلی صرف‌نظر نمایند و با دگرگونی بنیانی پدافند هوایی، اصل پدافند زمین‌پایه را در دکترین پدافند هوایی بپذیرند.

فهرست مطالب

مقدمه

۱

فصل یکم: شکل گیری پدافند هوایی در ارتش

۵

شکل گیری پدافند هوایی در ارتش

۶

تغییرات اساسی در تشکیل پدافند هوایی

۱۴

فصل دوم: توسعه پدافند هوایی در نیروی هوایی ارتش

۱۷

شرایط حاکم کشور در پایان جنگ جهانی دوم

۱۸

توسعه پدافند هوایی در نیروی هوایی ارتش

۱۹

تیپ ۷۰ دفاع هوایی تغییر نام یافت در سال ۱۳۴۸ به فرماندهی دفاع هوایی و تجهیزات آن

۲۰

مشخصات کلی رادارهای آمریکایی

۳۰

حضور رادارهای آمریکایی در ایران

۳۲

مشخصات کلی رادارهای آمریکایی

۳۴

کارخانه وستینگهاوس و رادارهای ADS4

۳۸

رادارهای آمریکایی ADS4

۴۲

تیپ مستقل توپخانه ضدهوایی تغییر نام یافته در سال ۱۳۶۸، فرماندهی پدافند زمین به هوا

۴۴

بررسی تجهیزات موجود در فرماندهی زمین به هوا

۵۰

سیستم های واگذاری از انگلستان

۵۰

سیستم های خریداری شده از کشور سوئیس

۵۰

سیستم های خریداری شده از کشور شوروی سابق

۵۱

سیستم های واگذاری از آمریکا

۵۱

فصل سوم: چگونگی تشکیل پدافند هوایی کلاسیک و یکپارچه هواپایه

۵۵

وضعیت پدافند هوایی در بازی بلوک شرق و غرب

۵۶

چگونگی تشکیل پدافند هوایی کلاسیک و یکپارچه هواپایه

۵۷

بررسی وضعیت پدافند هوایی کشور در سال ۱۳۴۵

۵۸

سیاست کلی و دکترین پدافند هوایی کشور از سال ۱۳۴۵ به بعد

۵۹

۶۳	ادغام فرماندهی دفاع هوایی با فرماندهی پدافند زمین به هوا
۶۶	تقسیم فضای کشور به چهار منطقه پدافندی هوایی
۷۵	فصل چهارم: آخرین مرحله توسعه پدافند هوایی (مروری بر گذشته)
۷۶	مروری کوتاه بر مراحل اصلی توسعه پدافند هوایی
۷۶	مرحله اول
۷۶	مرحله دوم
۷۶	مرحله سوم
۷۶	مرحله چهارم
۷۷	پروژه‌های اصلی توسعه پدافند هوایی
۸۰	تجزیه و تحلیل زمان موجود پدافند هوایی در سال ۱۳۵۹ (قبل از جنگ تحمیلی)
۸۰	پوشش راداری موثر - کشور
۸۰	توان اصلی و بازوی اجرایی پدافند هوایی
۸۰	اقدامات پیشگیرانه جهت جلوگیری از افتادن
۸۹	فصل پنجم: نقش پدافند در پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی
۹۰	نقش پدافند هوایی در پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی
۹۴	پدافند و انقلاب شکوهمند اسلامی
۹۹	فصل ششم: پدافند هوایی و هشت سال دفاع مقدس
۱۰۰	بخش اول: جایگزینی ایستگاه‌های منهدم‌شده و چرائی ایجاد سیستم پدافندی در کشور
۱۰۰	مطالبی چند در خصوص استقرار ایستگاه‌های راداری در کشور
۱۰۱	پوشش راداری مناطق درگیر نبرد در خوزستان
۱۰۴	پوشش راداری کشور قبل از شروع جنگ تحمیلی
۱۰۵	تحلیل پوشش راداری کشور توسط آمریکایی‌ها
۱۰۵	آسیب‌پذیری کشور ما در مقابل حملات دشمن
۱۰۶	بالاترین بهره‌برداری عراق از نقاط مختلف و مناطق کور راداری کشور
۱۰۷	بازگویی برخی از وقایع حمله هواپیماهای عراقی به ایستگاه‌های رادار کشور

۱۱۳	بخش دوم: سیر گسترش و توسعه تجهیزات زمین به هوا
۱۱۳	مروری بر گسترش یگان‌های زمین به هوا
۱۱۹	شروع مقابله یگان‌های زمین به هوا با هواپیماهای عراق
۱۲۱	گسترش جنگ‌افزارهای زمین به هوا در سال ۱۳۶۰
۱۲۳	گسترش جنگ‌افزارهای زمین به هوا در سال ۱۳۶۱
۱۲۳	تجهیزات ارسالی جهت عملیات بیت‌المقدس
۱۲۴	گسترش جنگ‌افزارهای زمین به هوا در سال ۱۳۶۲
۱۲۶	گسترش جنگ‌افزارهای زمین به هوا در سال ۱۳۶۳
۱۲۹	تجهیزات زمین به هوای اعزامی به منطقه بدر توسط پدافند هوایی
۱۳۰	گسترش جنگ‌افزارهای زمین به هوا در سال ۱۳۶۴
۱۳۳	گسترش جنگ‌افزارهای زمین به هوا در سال ۱۳۶۵
۱۵۱	بخش سوم: تغییر روش‌های درگیری با دشمن و دگرگونی در تاکتیک‌های پدافند هوایی در...
۱۵۱	تجزیه و تحلیل اقدامات پدافند در مقابل ناآفند عراق
۱۵۴	خواب‌های خام شوروی سابق
۱۵۶	وقایع نیمه اول سال ۱۳۶۰
۱۵۸	وقایع نیمه دوم سال ۱۳۶۰
۱۶۴	وقایع سال ۱۳۶۱
۱۶۸	گزارش پرواز اشیاء نورانی پرنده
۱۷۱	وقایع سال ۱۳۶۲
۱۸۰	وقایع سال ۱۳۶۳
۱۹۰	عملیات عاشورا
۱۹۰	عملیات بدر
۱۹۳	وقایع سال ۱۳۶۴
۱۹۵	ستاد پدافند هوایی کل کشور
۱۹۸	تشکیل قرارگاه رعد
۲۰۴	عملیات والفجر
۲۱۲	وقایع سال ۱۳۶۵